

Obsah

1 Úvod	11
2 Vymezení tématu	13
2.1 Geografický rámec	13
2.2 Chronologické a kulturní aspekty	14
2.2.1 Problémy absolutní a relativní chronologie doby laténské	14
2.2.2 Chronologický rámec práce	19
3 Výpal a jeho pozice v procesu výroby keramiky	20
3.1 Technologický řetězec a jeho odraz v archeologických pramenech	20
3.2 Sušení a výpal	23
3.3 Definice hrnčířských vypalovacích zařízení a jejich základní klasifikace	26
4 Současný stav bádání a východiska studia dvoukomorových vertikálních pecí	33
4.1 Možnosti funkční interpretace pyrotechnologických zařízení s rošty	33
4.2 Vývoj užívání dvoukomorových vertikálních pecí a jejich význam ve středoevropském hrnčířství	37
4.3 Vývoj poznání hrnčířských dvoukomorových vertikálních pecí z doby laténské	40
4.4 Terminologie a morfologie	45
4.5 Stávající klasifikační systémy dvoukomorových vertikálních pecí	50
4.6 Postavení dvoukomorové vertikální pece v evoluci vypalovacích zařízení	58
5 Metoda	61
5.1 Formulace problému	61
5.2 Metodický rámec	62
5.2.1 Práce s daty a deskripce	62
5.2.2 Analýza vlastností komplexů hrnčířských pecí	62
5.3 Deskriptivní systém laténských dvoukomorových vertikálních pecí	63
5.4 Základní charakteristika souboru pramenů a jejich kritika	76
6 Analýza dvoukomorových vertikálních pecí a jejich komplexů	78
6.1 Formální analýza	78
6.1.1 Komplexy pecí s jednostranným vyústěním topeniště (třída I)	79
6.1.1.1 Vnitřní uspořádání komplexů	79
6.1.1.2 Předpecní jáma	80
6.1.1.3 Pec	85
6.1.1.3.1 Topeniště	85
6.1.1.3.2 Rošt	93
6.1.1.3.3 Peciště	99

6.1.2 Komplexy pecí s dvoustranným protilehlým vyústěním topeniště (třída II)	101
6.1.2.1 Vnitřní uspořádání komplexů	101
6.1.2.2 Předpecní jáma	102
6.1.2.3 Pec	102
6.1.2.3.1 Topeniště	102
6.1.2.3.2 Rošt	104
6.1.2.3.3 Peciště	105
6.2 Stratigrafické vztahy v rámci komplexů hrnčířských pecí i mezi nimi	105
6.2.1 Doklady výstavby či oprav	105
6.2.2 Přestavby	107
6.2.3 Superpozice	108
6.3 Konstrukční řešení jednotlivých částí komplexů hrnčířských pecí	109
6.3.1 Předpecní jáma	109
6.3.2 Pec	109
6.3.2.1 Topeniště	109
6.3.2.2 Rošt	111
6.3.2.3 Osazení roštu	116
6.3.2.4 Peciště	116
6.3.3 Doklady zastřešení komplexů	120
6.4 Analýza pecí z hlediska jejich vnějšího nálezového kontextu	121
6.4.1 Základní formy nálezového kontextu pecí a jejich dokladů	121
6.4.2 Prostorový vztah komplexů hrnčířských pecí k rezidenčním areálům	122
6.4.3 Orientace hrnčířských pecí vůči světovým stranám	125
6.5 Chronologicko-geografická analýza vybraných znaků	128
6.5.1 Celková charakteristika souboru a několik poznámek k metodě analýzy	128
6.5.2 Rozšíření pecí a jejich základních tříd	130
6.5.3 Typ nakládací komory	130
6.5.4 Typ podpěry roštu	136
6.5.5 Rošty a elevace	142
6.5.6 Tvar vnitřního půdorysu	144
6.5.7 Kvantitativní charakteristiky	152
7 Funkční interpretace vybraných znaků komplexů hrnčířských pecí	154
7.1 Předpecní jáma	154
7.2 Pec	157
7.2.1 Topeniště	157
7.2.2 Forma oddělení topeniště od peciště, podoba podpěry roštu a otázka rozvodu spalin	161
7.2.3 Peciště	162
7.2.4 Orientace pecí vůči světovým stranám	163
8 Syntéza formálních struktur aneb návrh klasifikace dvoukomorových vertikálních pecí	165
9 Kulturní a vývojové aspekty laténských dvoukomorových vertikálních pecí	173
9.1 Počátek užívání hrnčířských dvoukomorových vertikálních pecí v zaalpské Evropě a otázka původu jejich ideje	173
9.1.1 K možnostem interpretace středoevropských nálezů předlaténských pecí s rošty	173
9.1.2 Otázka původu dvoukomorových vertikálních pecí v době laténské	176
9.2 Chronologicko-geografické proměny dvoukomorových vertikálních pecí v době laténské	179
9.2.1 Období LT B–C1	180

9.2.2 Období LT C2–D	183
9.2.3 Problematika nejmladších nálezů dvoukomorových vertikálních pecí a proměny v jejich užívání na konci doby laténské	187
10 Hrnčířská pec jako pramen poznání inovací a organizace v hrnčířské produkci doby laténské	189
10.1 Pec jako inovace v laténském hrnčířství	189
10.2 Význam pece pro studium organizace hrnčířského řemesla	191
11 Závěr	194
12 Summary: La Tène pottery kilns in Central Europe	197
13 Katalogy archeologických pramenů	203
13.1 Katalog 1: Dvoukomorové vertikální pece z období LT B–D ve střední Evropě	203
13.1.1 Česká republika – Čechy (CC)	203
13.1.2 Česká republika – Morava (CM)	212
13.1.3 Maďarsko (HU)	224
13.1.4 Německo (DU)	239
13.1.5 Polsko (PL)	249
13.1.6 Rakousko (AU)	251
13.1.7 Slovensko (SK)	258
13.1.8 Slovinsko (SO)	268
13.1.9 Švýcarsko (SW)	270
13.2 Katalog 2: Problematické nálezy dvoukomorových vertikálních pecí z období LT B–D	275
13.2.1 Česká republika – Čechy (CC)	275
13.2.2 Česká republika – Morava (CM)	277
13.2.3 Maďarsko (HU)	278
13.2.4 Německo (DU)	279
13.2.5 Polsko (PL)	281
13.2.6 Rakousko (AU)	281
13.2.7 Slovensko (SK)	282
13.2.8 Slovinsko (SO)	284
13.2.9 Švýcarsko (SW)	284
14 Seznam použitých zkratk	285
15 Prameny a literatura	286
16 Tabulky	319